Vlaanderen
is onderwijs & vorming

ODI24 BOOST VOOR STARTERS IN HET WERKVELD

Projectfiche voor de aanvraag van een projecttoelage binnen het Voorsprongfonds (ODISEE)

1 KORTE PROJECTINFORMATIE

Korte projectinformatie	
Titel project	**Boost voor starters in het werkveld**
Speerpunt	Speerpunt 2: Levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen
Korte samenvatting	Met dit project bieden we **pas afgestudeerden graduaats- en bachelorstudenten/(young) professionals** een l**eertraject** aan– dat hen ondersteunt bij de eerste stappen in het werkveld. We beogen hen hiermee een **boost te geven bij de start** en ook **goesting** te geven **voor levenslang leren**. Elke participerende hogeschool experimenteert met **verschillende formats** van leertrajecten. In deze leertrajecten staan **aanvangs- en loopbaanbegeleiding**, net als **professionalisering** centraal en dit via verschillende modaliteiten: • Intervisie en coaching • Kennis- en vaardigheidsupdates: refreshing – upskilling. Specifieke focus is mogelijk, bijvoorbeeld ondernemerschap, soft skills, specifieke vakken of rollen die men opneemt in het werkveld, … • Proeven van bestaande aanbod rond nascholing op laagdrempelige manier Het **leren samen met andere (young) professionals** staat telkens wel centraal. We ontwikkelen hiervoor een soort van een ‘clubformule’/lerende gemeenschap die (afhankelijk van het traject, per studiegebied en/of opleiding en/of inter-/multidisciplinair) ingevuld kan worden met terugkommomenten. Dit moet (young) professionals aanzetten om het afstuderen niet als een eindpunt te zien, maar als een volgende stap in een proces van levenslang leren. Ze verwerven **inzicht in de eigen ambities**, om bewust en gericht vorm te geven aan de **eigen loopbaan**. Inzicht in de eigen ambities, geeft immers inzicht in concrete leer-, ontwikkel- en opleidingsnoden. Young professionals worden ondersteund om proactief en zelfbewust met de eigen loopbaan aan de slag te gaan en **leernoden en professionele dromen te identificeren**.

	Vanuit **piloottrajecten** gespreid over verschillende hogescholen willen we ervaring opdoen met deze vorm van trajecten, maar ook **aanbevelingen** formuleren naar overheid toe omtrent mogelijke **financiële en andere incentives voor levenslang leren bij de star**t (onder bijvoorbeeld vorm van starterskrediet, opleidingscheques voor starters, …). Deze trajecten worden op basis van eerste ervaringen en bijsturingen nadien verder **geïmplementeerd** in de betrokken en andere geïnteresseerde hogescholen. We bouwen hiermee verder aan het **structurele karakter** van **aanvangs- en loopbaanbegeleiding** en implementatie hiervan in hogescholen. Deze trajecten worden ontwikkeld in **cocreatie met het werkveld en alumni zelf**. Met dit project geven we ook de samenwerking werkveld-onderwijs een extra boost.
Projectleider	Odisee- Ann Martin
Aangevraagd budget	**78.281euro**

2 BESCHRIJVING PROJECT

Doelstellingen die beoogd worden met het project *In deze rubriek wordt ook de motivatie van de instelling voor het project en de aansluiting bij het thema van de oproep opgenomen. (max 1 pagina)*
Globale doelstelling: levenslang leren stimuleren van (young) professionals – hen de weg laten terugvinden naar de hogeschool als plek voor refreshing en upskilling, maar ook als veilige haven om te leren van andere starters, andere alumni. **Concrete** doelstellingen: • **Analyse (literatuur, gesprekken, …) - design - development** van verschillende formats van leertrajecten voor starters/young professionals in het werkveld – in samenwerking met verschillende hogescholen en in overleg met relevante werkveldpartners en alumni zelf. • **Implementatie en evaluatie**: deze leertrajecten worden vorm gegeven (voor een aantal opleidingen/studiegebied of discipline-overschrijdend) en ook effectief uitgerold in jaar 2, met de kans om hieruit te leren en bij te sturen waar nodig. Aan het einde van de rit levert dit een aantal modeltrajecten op die nadien verder kunnen geïmplementeerd worden in het Vlaamse hogeronderwijslandschap. Er is ook een publiek rapport waarmee iedereen verder aan de slag kan. • **Onderzoek van én aanbevelingen i.v.m. noodzakelijke randvoorwaarden**: welke incentives zijn nodig om studenten een boost te geven bij de start: didactische aanpak en werkvormen (blended/hybride traject), inhoud (specifieke leernoden) , financiële aspecten (starterskrediet-opleidingscheques voor starters, …), enz.

Doelgroep van het project

(max.0.5 pagina)

- **Pas afgestudeerden/(young) professionals** die maximaal drie jaar aan de slag zijn in het werkveld. Het kan hierbij gaan om afgestudeerden van zowel graduaats- als bacheloropleidingen. De term 'young' professionals kan enigszins misleidend zijn. Alle leeftijden zijn immers van tel. Het onderscheidende criterium is 'pas afgestudeerd zijn'. Het project richt zich dus ook op zij-instromers die starten in een nieuw werkveld. Die doelgroep verdient extra aandacht omwille van de vroege uitval in bepaalde sectoren zoals het onderwijs. Daarom zijn startende leraren één van de centrale doelgroepen in het project.
- Alle **hogeronderwijsinstellingen** ter versterking van hun strategie levenslang leren en hun alumniwerking. In eerste instantie in de drie betrokken hogescholen – maar bij uitbreiding ook andere instellingen (disseminatie van de resultaten).
- De **Vlaamse overheid,** ter versterking van haar strategie in de promotie van een leercultuur i.v.m. levenslang leren in Vlaanderen (Cf. Vlor-advies: Drempels wegwerken voor levenslang leren in het hoger onderwijs: https://assets.vlor.be/www.vlor.be/advice_final_attachments/RHO-RHO-ADV-2021-004_0.pdf)

Inhoud, methodiek en looptijd van het project

(max 1 pagina)

Inhoud

- Uitwerking van **conceptueel kader** voor verschillende formats van leertrajecten voor starters, met leergemeenschap en bijhorende inhoudelijke en didactische invulling van terugkommomenten/sessies.
- **Experiment**: uitrol in drie hogescholen, met telkens keuze voor één of meerdere soorten leertrajecten:
    - hetzij met specifieke focus of opleidingen of studiegebieden. In het project ligt een belangrijke focus op het studiegebied onderwijs en de startende leraar
    - hetzij multidisciplinair, in blended / hybride vorm
    - hetzij met een specifieke focus zoals bv. soft skills of ondernemerschap
    - hetzij met mogelijkheid tot proeven van een nieuw ontwikkeld nascholingsaanbod
    - ...
- **Evaluatie en bijsturing**: wat leren we hieruit? Bijsturen van opzet en uitwerking – zowel inhoudelijk – als didactisch.
- **Aanbevelingen voor overheid en hogescholen** voor verdere uitrol en implementatie en noodzakelijke randvoorwaarden om een traject succesvol op te starten en te doorlopen
- Uitwerking van **kader voor overheid** omtrent starterskrediet en welke vorm dit zou kunnen aannemen

Methodiek

We volgen de cyclus van ontwerponderzoek (ADDIE-ontwerpcyclus van Branch, R. M. (2009). Instructional Design: The ADDIE-approach. Springer: US):

- **Conceptontwikkeling**, verkenning van gelijkaardige initiatieven in buitenland, literatuuronderzoek
- **Pilootprojecten** in drie hogescholen tijdens het tweede werkingsjaar – met mogelijke bijsturing in het tweede semester, vormgeving in blended / hybride onderwijs

Alumni, eigen studenten (laatstejaars) en werkveld worden nauw betrokken bij de ontwikkeling van deze boost-trajecten

Opstartfase: november-december-januari 2021:

- Bepaling van de keuze van de leertrajecten, studiegebieden en opleidingen die aansluiten per hogeschool
- Start 'over muurtje kijken' bij buitenlandse instellingen
- Start literatuuronderzoek

Ontwikkelfase: februari-augustus 2022

- Conceptontwikkeling: algemene opzet, zowel inhoudelijk als didactisch
- Gebruik van digitale tool om als starter zelf het leerproces te kunnen monitoren en opvolgen (bestaande tools in kader van loopbaanbegeleiding, zoals MyCompass: https://www.mycompass.be/)
- Concrete ontwikkeling van de leertrajecten met focusgroepen van alumni en werkveld en digitale bevragingen
- In de markt plaatsen van leertrajecten vanaf april 2022 in samenwerking met de dienst Martketing
- Uitwerken van verschillende formats van mogelijke financiële incentives (bv. starterskrediet, opleidingscheque voor starters, opleidingsjetons, …)

Implementatie- en evaluatiefase

- september 2022 – januari 2023: uitrol
  - Onderzoek naar kritische succesfactoren en noodzakelijke randvoorwaarden op verschillende niveaus (voor hogeschool, voor deelnemers, voor docententeam, voor financiële aspecten, voor inhoudelijke en didactische concepten, …):
  - resonantieraad met ook andere hogescholen, alumni, werkveld als kritische vrienden: we zetten hiervoor methodieken in als: focusgroepen, bevragingen bij deelnemers en docenten, …
  - Verdere implementatie/bijsturing + voorbereiding uitrol volgend academiejaar: februari – juni 2023
- januari- maart 2023: bijsturing

augustus-december 2023

- Formuleren van (verdere) aanbevelingen t.a.v. overheid omtrent incentives voor levenslang leren voor starters;
- Uitschrijven van concept(en) van succesvolle leertrajecten voor verdere publicatie en disseminatie
- Voorbereiding volgend academiejaar

Samenwerking: argumentatie en partners *(max 1 pagina)*

- **De betrokken hogescholen**: Odisee, PXL, KdG. Door samenwerking slagen we erin **vier belangrijke regio's van Vlaanderen** te bereiken: Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en Brussel. Bij PXL krijgt het project het volgende nummer: PXL-6. Bij KdG: KDG-35.
- **De bestaande netwerken worden aangesproken, bv. als resonantiegroep en/of kritische vriend**: de VLHORA-werkgroep onderwijsbeleid, de Associatie KU Leuven, de stuurgroep levenslang leren, het LNO²-netwerk, de Antwerpse organisatie Startgewijs, …
- **De werkveldpartners** worden betrokken via focusgroepen en andere vormen van bevragingen. Het is van belang dat de bedrijven waar de (young) professionals actief zijn, een lerende cultuur genegen zijn en stimuleren. De betrokkenheid van de werkgevers is dan ook van belang om de link te leggen tussen de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de Young professional naar leer- en

opleidingsmogelijkheden en vice versa. De betrokkenheid van werkgevers wordt ook gegarandeerd via o..m. participatie van werkgeversorganisatie Voka of via een oproep bij geïnteresseerde bedrijven.
- **Studenten en (young) professionals**: niets is zo belangrijk als de stem van de studenten / alumni / (young) professionals in deze, van bij het opzet tot en met de bijsturing en de verdere ontwikkeling. Zij zijn de beoogde doelgroep en het is de bedoeling hen van bij de start van nabij te betrekken bij het project.

Verwachte output (kwalitatief) in meetbare KPI's

Het project zal beoordeeld worden op basis van de beoogde en meetbare effecten binnen de looptijd van het project. Indien er ook effecten na de looptijd verwacht worden, mogen deze worden meegegeven (max.0.5 pagina)

- **Meer pas afgestudeerden** die de weg terugvinden naar de hogeschool voor een opleiding van korte of lange duur in kader van refreshing of upskilling, leren samen met andere professionals.
- **Mentaliteit van levenslang leren**, de goesting om zich te blijven bijscholen, aanwezig zien bij (young) professionals die net hun eerste stappen zetten in een nieuw werkveld.
- **Drie of meer formats van leertrajecten** voor starters in en/of over één of meerdere studiegebieden en opleidingen heen, concrete inhoudelijke en didactische invulling van de terugkommomenten en start van de leergemeenschap. Bijzondere aandacht zal gaan naar een traject voor startende leraren.
- In elk van de trajecten stappen **minstens 50 studenten in – in totaal 150 studenten verspreid over drie hogescholen.** Elk van de drie hogescholen maakt werk van verschillende formats/trajecten binnen één bepaald studiegebied/(verwante) opleidingen of studiegebiedoverschrijdend. Er wordt ook verder gebouwd op reeds ontwikkelde initiatieven (o.a. vanuit andere verwante projecten binnen het Voorsprongfonds) en die worden structureel verankerd.
- **Conceptueel kader:** het kader om trajecten succesvol te organiseren in andere opleidingen wordt ook beschikbaar gesteld van andere Vlaamse hogescholen en gepubliceerd in een relevante tijdschriften.
- **Een inventaris van noodzakelijke randvoorwaarden:** o.a. i.v.m. financiële incentives voor studenten, inhouden, het didactisch concept, de expertise van het docententeam, de leeromgeving, …
- **Concrete aanbevelingen voor de overheid** voor de ondersteuning van starters i.v.m. levenslang leren, bv. financiële incentives voor studenten (zie hoger)
- **Leertrajecten voor starters** die in cocreatie tot stand kwamen: de bril van werkveld en alumni wordt meegenomen in de ontwikkeling en de evaluatie van de trajecten – aan de hand van een (digitale) bevraging (en o.a. ook via focusgroepen) bij starters, het docententeam en het werkveld die mee instappen in piloottrajecten.
- Een **passende benadering vanuit de kwaliteitszorg** voor de trajecten. De hogescholen zijn expert op vlak van kwaliteitszorg voor het hele onderwijsaanbod. De hier besproken trajecten zullen in de betrokken hogescholen vanuit het bestaande kwaliteitszorgsysteem geëvalueerd en eventueel bijgestuurd worden. Hiertoe wordt een kwaliteitscyclus opgestart, net als voor andere trajecten in het kader van levenslang leren (LLL). Er zal bv. een **tevredenheidsonderzoek** bij deelnemende (young) professionals georganiseerd worden waarbij gemikt wordt op een gunstige score voor een aantal criteria (bv. 'Zou je het traject aanbevelen aan andere (young) professionals?'

Verwachte output (kwantitatief) in meetbare KPI's *Het project zal beoordeeld worden op basis van de beoogde en meetbare effecten binnen de looptijd van het project. Indien er ook effecten na de looptijd verwacht worden, mogen deze worden meegegeven (max.0.5 pagina)*
• **Drie of meer formats van leertrajecten** voor starters in en/of over één of meerdere studiegebieden en opleidingen heen, concrete inhoudelijke en didactische invulling van de terugkommomenten en start van de leergemeenschap. Bijzondere aandacht zal gaan naar een traject voor startende leraren. • In elk van de trajecten stappen **minstens 50 studenten in – in totaal 150 studenten verspreid over drie hogescholen.** Elk van de drie hogescholen maakt werk van verschillende formats/trajecten binnen één bepaald studiegebied/(verwante) opleidingen of studiegebiedoverschrijdend. Er wordt ook verder gebouwd op reeds ontwikkelde initiatieven (o.a. vanuit andere verwante projecten binnen het Voorsprongfonds) en die worden structureel verankerd. • **Conceptueel kader:** het kader om trajecten succesvol te organiseren in andere opleidingen wordt ook beschikbaar gesteld van andere Vlaamse hogescholen en gepubliceerd in een relevante tijdschriften. • **Een inventaris van noodzakelijke randvoorwaarden:** o.a. i.v.m. financiële incentives voor studenten, inhouden, het didactisch concept, de expertise van het docententeam, de leeromgeving, … • **Concrete aanbevelingen voor de overheid** voor de ondersteuning van starters i.v.m. levenslang leren, bv. financiële incentives voor studenten (zie hoger) • **Leertrajecten voor starters** die in cocreatie tot stand kwamen: de bril van werkveld en alumni wordt meegenomen in de ontwikkeling en de evaluatie van de trajecten – aan de hand van een (digitale) bevraging (en o.a. ook via focusgroepen) bij starters, het docententeam en het werkveld die mee instappen in piloottrajecten. • Een **passende benadering vanuit de kwaliteitszorg** voor de trajecten. De hogescholen zijn expert op vlak van kwaliteitszorg voor het hele onderwijsaanbod. De hier besproken trajecten zullen in de betrokken hogescholen vanuit het bestaande kwaliteitszorgsysteem geëvalueerd en eventueel bijgestuurd worden. Hiertoe wordt een kwaliteitscyclus opgestart, net als voor andere trajecten in het kader van levenslang leren (LLL). Er zal bv. een **tevredenheidsonderzoek** bij deelnemende (young) professionals georganiseerd worden waarbij gemikt wordt op een gunstige score voor een aantal criteria (bv. 'Zou je het traject aanbevelen aan andere (young) professionals?'

Hoe zal na afloop van het Voorsprongfonds het project verder ingebed worden in de instelling? *(max.0.5 pagina)*
De piloottrajecten worden verder bijgestuurd en nadien aangeboden als een **aanbod voor starters** waarop kan ingetekend worden **in het levenslang leren aanbod in elke hogeschool**. Het wordt geïmplementeerd in de betrokken hogescholen en we hopen hierin ook **ambassadeur en inspirator** te kunnen zijn voor andere Vlaamse hogescholen.

3 BUDGET

Aangevraagd budget		
1 loonkosten	<u>Personeelsbezetting</u> • 0,4VTE projectleider (Odisee) • 0,3 VTE medewerker KdG	**146.851 euro:** Odisee: 60.000 euro PXL: 45.000 euro

	• 0,3 VTE medewerker PXL Totaal: 1 VTE Personeelsbezetting hele project: 2 VTE	KdG: 41.851 euro
2 werkingskosten		**29041 euro:** Odisee: 9584 euro PXL: 9583 euro KdG: 9875 euro
	2.1 materiële organisatie: onkosten per hogeschool • Boostkrediet starters: 3 HS x 50 ST/HS x 125 euro/ST = 18.750 euro • Focusgroepen alumni en werkveld: 2.000 euro • PR boost-leertrajecten: 2.000 euro • Digitale ondersteuning ontwikkeling trajecten – gebruik My Compass: 3.500 euro	26.250 euro Odisee: 8750 euro PXL: 8750 euro KdG: 8750 euro
	2.2 honoraria	euro
	2.3 andere kosten medewerkers (verplaatsingskosten medewerkers, literatuur, …)	2.791 euro: Odisee: 835 PXL: 833 KdG: 1125
3 uitrustingskosten		euro
4 overhead (max. 12.5% van de loonkosten en de werkingskosten)		**21.986** Odisee: 8697 euro PXL: 6823 euro KdG: 6466 euro
totaal		197.878 euro

Odisee: 78.281 euro
KdG: 58.192 euro
PXL: 61.405 euro

Verantwoording van het budget[1] *Indien de verantwoording gelijk loopt voor meerdere projecten, mag verwezen worden naar een andere projectfiche (max 1 pagina)*
1. Beschrijving van de kosten en de gebruikte methodologie
a. Wie voerde de kostinschatting uit?
Om de **personeelskost** te bepalen werd aan experten ter zake gevraagd welke deeltaken nodig zijn om de taken van dit project (desk-research, ontwerpgericht onderzoek, procesbegeleiding van taken op meta-niveau, afname/verwerking online vragenlijsten) uit te voeren en welke tijdsinvestering (cf. omkadering) daarvoor nodig is.

[1] Deze bepalingen zijn opgelegd in het kader van het Europees Plan voor Herstel en Veerkracht.

Bij het bepalen van de **werkingskosten** ligt het accent op de financiële incentive voor starters. We willen nagaan of een symbolisch bedrag van 125 euro (young) professionals motiverend werkt om een leertraject aan te vatten. Licentiekosten voor de ontwikkeling van de traject en de digitale bevragingen werden opgevraagd bij de (IT-) docenten.

b. Methodologie

Gebruik van boekhoudkundige methoden, kosten gebaseerd op soortgelijke hervormingen/investeringen die in het verleden zijn uitgevoerd, statistische gegevens, geloofwaardige en degelijke studies van betrouwbare instanties of andere soortgelijke bronnen, ... Indien de kosten zijn gebaseerd op (een) investering(en) die in het verleden is (zijn) uitgevoerd, geef dan een korte beschrijving van deze investering(en) (omvang, locatie, jaar/jaren van voltooiing, ...)

Zie hierboven.

c. Kostenaannames

Bijvoorbeeld: m² en €/m² voor gebouwen, aantal mandagen en €/mandag voor IT, consultancy, outsourcing, onderzoek, aantal VTE (per niveau A, B, C, D), maandelijkse loonkosten, aantal maanden, eenheidskosten en aantal uitrustingen voor investeringen.

Personeelskost

Projectleider

Ervaring leert dat het trekken van een project best opgenomen wordt door iemand die hiervoor voldoende uren heeft om naast projectcoördinator ook inhoudelijke trekker (projectleider) te zijn.
We gaan daarom uit van twee werkdagen per week voor de **projectleider** en dit gedurende twee werkingsjaren.
Wat zit in het takenpakket van deze projectleider?

- Projectcoördinatie: organisatie van het overleg (inhoudelijk en praktisch), organisatorische aansturing
- Literatuuronderzoek
- Inspiratie vanuit internationale praktijken – inventarisatie en leerlessen
- Focusgroepen alumni/young professionals en netwerk van betrokken bedrijven/werkveldpartners
- Ontwikkeling van leertraject in eigen hogeschool
- Promo
- Evaluatie
- Penhouder van aanbevelingen naar overheid toe
- Schrijven van artikels

Projectmedewerker

Voor het onderzoeks- en ontwikkelluik van het project rekenen we anderhalve dag per week per **projectmedewerker** gedurende twee projectjaren. Deze projectmedewerker is betrokken bij alle fasen van het project. De projectmedewerkers kunnen de taken (digitale ondersteuning, leiding van de focusgroepen, opstellen van een leidraad voor focusgroepen, …) onderling verdelen naargelang hun expertise

Voor één VTE/werkingsjaar gaan we uit van 75.000 euro (lector statuut 502 – 5 jaar dienstanciënniteit). KdG gaat uit van iets minder dienstanciënniteit - vandaar de iets lagere personeelskost.

Werkingskosten

Financiële boost voor starters

Een niet onbelangrijk element in deze aanvraag is de financiële boost die we willen voorzien voor (young) professionals bij het aanvatten van een professionaliseringstraject op maat. We willen experimenteren met verschillende financiële incentives, maar de bonus of het voorziene bedrag per student blijft wel hetzelfde. We voorzien **per student 125 euro** om een nascholingstraject aan te vatten. Per hogeschool voorzien we een bonus voor maximaal 50 studenten, op basis van het 'first come first served' principe. Deze 'jetons' kunnen door (young) professionals op verschillende manieren worden ingezet. In het project wordt onderzocht wat best werkt.

Opzet van focusgroepen, digitale bevraging

De stem van het werkveld en studenten/alumni is onontbeerlijk in dit project. We willen ze van dichtbij bij het project betrekken en voorzien daarom een budget voor 4 focusgroepen per werkingsjaar, 8 in totaal.

We voorzien ook budget voor een digitale bevraging, catering, terugbetaling vervoersonkosten en kleine attenties voor deelnemers aan de focusgroepen.
d. Berekening
Leg uit hoe de uiteindelijke raming tot stand is gekomen, met inbegrip van, indien beschikbaar, berekeningen voor de hoofdcategorieën die de belangrijkste kostenfactoren zijn.
Zie hierboven.
2. Regelgevingscriteria
Leg uit in hoeverre deze raming: - redelijk is: voldoende informatie en bewijsmateriaal dat het bedrag van de geraamde totale kosten van de component passend is. - plausibel is: voldoende informatie en bewijsmateriaal dat het bedrag van de geraamde totale kosten van de component in overeenstemming is met de aard en het type van de voorgenomen hervormingen en investeringen. - evenredig is: voldoende informatie en bewijsmateriaal dat het bedrag overeenstemt met de verwachte sociale en economische gevolgen van de hervorming/investering.
Is het gevraagde budget redelijk?
Gelieve voldoende informatie en bewijzen te verstrekken die tot de conclusie leiden dat het bedrag van de totale kosten van het project noch te laag, noch te hoog is geraamd
Er werd een vrij gedetailleerde analyse gemaakt van de verschillende deeltaken die nodig zijn om de vooropgestelde taken te realiseren.
Is het gevraagde budget plausibel?
Gelieve voldoende informatie te verstrekken en aan te tonen dat het bedrag van de geraamde totale kosten van de component in overeenstemming is met de aard en het type van de voorgenomen hervormingen en investeringen.
Er werd – door experten terzake - een grondige analyse/begroting opgemaakt van de verschillende deeltaken die nodig zijn om de geïdentificeerde taken uit te voeren (zie eerdere beschrijving). Deze analyse en de bijpassende begroting werd vervolgens voorgelegd aan verschillende onderwijsverantwoordelijken die ruime ervaring hebben in het uitwerken van een omkadering voor een onderwijssetting en die niet rechtstreeks betrokken waren bij de opmaak van dit dossier. Deze 'critical friends' werden los van elkaar bevraagd, om onderlinge beïnvloeding te vermijden. Op basis van de ingewonnen feedback werd de projectaanvraag waar nodig aangepast.
Is het gevraagde budget evenredig en in overeenstemming met het beginsel van kosteneffectiviteit?
Gelieve voldoende informatie te verstrekken en aan te tonen dat het bedrag overeenstemt met de verwachte sociale en economische impact van de hervorming/investering en in overeenstemming is met het beginsel van kostenefficiëntie
Er werd gekozen om dit project uit te voeren met drie regionaal gespreide hogeronderwijsinstellingen. We kozen er voor om het aantal partners te beperken en output van het project nadien te delen met de andere instellingen. Dat is een manier om kosteneffectief te werken.

DO NO SPECIFIC HARM[23]

Indien de verantwoording gelijk loopt voor meerdere projecten, mag verwezen worden naar een andere projectfiche

milieudoelstelling	Project brengt significantie schade toe aan deze milieudoelstelling	Project brengt GEEN significantie schade toe aan deze milieudoelstelling	Onderbouwing
Duurzaamheid is één van de fundamenten van de Odisee-visie omdat de uitstoot van broeikasgassen, de klimaatverandering, de waterschaarste, de toenemende vervuiling en de krimpende biodiversiteit belangrijke uitdagingen zijn. Odisee heeft een werkgroep Duurzame Campussen opgericht die instaat voor het opstellen en actueel houden van het Odisee-duurzaamheidsplan en voor sensibilisering van alle stakeholders.			
Mitigatie van de klimaatverandering *Een project wordt geacht aanzienlijke schade toe te brengen aan de beperking van de klimaatverandering indien zij leidt tot aanzienlijke emissies van broeikasgassen*		x	Zowel de activiteiten als de beoogde resultaten en 'producten' hebben volgens het GHG protocol (Greenhouse Gas Protocol) beperkte scope 1 en amper scope 2 emissies. Het project bestaat voornamelijk uit denkwerk en /of overleg. Het overleg tussen partners wordt indien mogelijk en wenselijk digitaal georganiseerd om transport en daarbij horende emissies van broeikasgassen maximaal te beperken.
Adaptatie aan de klimaatverandering *Een project wordt beschouwd als een activiteit die significante schade toebrengt aan de aanpassing aan de klimaatverandering als zij leidt tot een toename van de negatieve gevolgen van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat, op de activiteit zelf of op mensen, natuur of activa*		x	Zowel de activiteiten als de beoogde resultaten en 'producten' van het project hebben geen rechtstreekse impact op de aanpassing aan klimaatverandering.

[2] Deze bepalingen zijn opgelegd in het kader van het Europees Plan voor Herstel en Veerkracht.
[3] Technical guidance on the application of "do no significant harm" under the Recovery and Resilience Facility Regulation: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/c2021_1054_en.pdf

Water en mariene leven (incl. grondwater) *Een project wordt geacht significante schade toe te brengen aan het duurzame gebruik en de bescherming van water en mariene rijkdommen indien deze schadelijk is voor de goede toestand of het goede ecologisch potentieel van waterlichamen, met inbegrip van oppervlaktewater en grondwater, of aan de goede milieutoestand van mariene wateren*		x	Zowel de activiteiten als de beoogde resultaten en producten hebben geen rechtstreeks impact op water en mariene leven.
Circulaire economie *Een project wordt geacht significante schade toe te brengen aan de circulaire economie, met inbegrip van afvalpreventie en recycling, indien zij leidt tot significante inefficiëntie in het gebruik van materialen of in het directe of indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen, of indien zij de productie, verbranding of verwijdering van afval aanzienlijk doet toenemen, of indien de langdurige verwijdering van afvalstoffen aanzienlijke en langdurige milieuschade kan veroorzaken.*		x	De beoogde activiteiten en resultaten van dit project genereren slechts in zeer beperkte mate rechtstreekse afvalstromen, voornamelijk papier en mogelijks extra IT apparatuur. Deze vallen onder het bestaande afvalbeleid op onze campussen, waar maatregelen getroffen worden inzake afvalpreventie, recycling of hergebruik. bv. door het afraden van printen, afvalbakken om te sorteren, hergebruik van papier en apparatuur, langere afschrijving van IT materiaal, etc...
Preventie en controle van vervuiling *Een project wordt geacht significante schade toe te*		x	Zowel de activiteiten als de beoogde resultaten en producten leiden niet tot emissies van verontreinigende stoffen.

brengen aan de preventie en bestrijding van verontreiniging als deze leidt tot een aanzienlijke toename van de emissies van verontreinigende stoffen in de lucht, het water of de bodem.			
Biodiversiteit en ecosystemen *Een project wordt geacht significante schade te berokkenen aan de bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen indien zij significante schade toebrengt aan de goede staat en veerkracht van ecosystemen, of schadelijk is voor de staat van instandhouding van habitats en soorten.*		x	Zowel de activiteiten als de beoogde resultaten hebben geen rechtstreekse impact op de biodiversiteit. Het project bestaat voornamelijk uit denkwerk, overleg en onderwijs-activiteiten en/of de ontwikkeling van softwareapplicaties.